STAATSCOURANT
Officiële uitgave van het Koninkrijk der Nederlanden sinds 1814.
Nr. 36655
22 oktober 2026

Beschikking van de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid, van 13 oktober 2026, nr. 8109914, Directie Wetgeving en Juridische Zaken, tot vaststelling van het percentage waarmee de bedragen voor levensonderhoud met ingang van 1 januari 2027 worden verhoogd (Beschikking wijzigingspercentage levensonderhoud 2027)

De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,

Gelet op artikel 402a van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek;

Besluit:

Artikel 1

Het percentage, bedoeld in artikel 402a, eerste lid, van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek, waarmee bedragen voor levensonderhoud met ingang van 1 januari 2027 worden verhoogd, wordt vastgesteld op 4,1.

Artikel 2

Deze beschikking wordt aangehaald als: Beschikking wijzigingspercentage levensonderhoud 2027.

Deze beschikking zal met de toelichting in de Staatscourant worden geplaatst.

De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,
K.T. van Bruggen

TOELICHTING

Met ingang van 1 januari 2027 worden uitkeringen voor levensonderhoud weer automatisch aangepast. Het percentage waarmee de bestaande, vastgestelde of gewijzigde alimentaties worden verhoogd, is vastgesteld op 4,1.

De wettelijke regeling van indexering der alimentaties

Ingevolge artikel 402a van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek (BW) worden de bij rechterlijke uitspraak of bij overeenkomst vastgestelde bedragen voor levensonderhoud jaarlijks met ingang van 1 januari automatisch met een bepaald percentage gewijzigd. Dit percentage is gelijk aan het procentuele verschil tussen het indexcijfer der lonen per de 30ste september onmiddellijk voorafgaande aan die eerste januari en het indexcijfer der lonen per 30 september in het jaar daarvoor. Het indexcijfer der lonen is nader omschreven in het Besluit van 28 september 1992, houdende begripsomschrijving van het indexcijfer der lonen (Stb. 1992, 507, voor het laatst gewijzigd bij besluit van 16 augustus 2003, Stb. 328). Bepalend is het indexcijfer van cao-lonen per maand (inclusief bijzondere beloningen), zoals dat wordt berekend door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).[1] Bij de samenstelling van dit indexcijfer wordt behalve met de salarissen in het bedrijfsleven, ook rekening gehouden met de ontwikkeling van de salarissen bij de overheid en met de ontwikkeling van de salarissen in andere sectoren.

Percentage geldend voor het jaar 2027

Voor de wijziging van de alimentaties die volgens de hiervoor beschreven wettelijke regelingen per 1 januari 2027 zal plaatsvinden, komen in aanmerking de indexcijfers per 30 september 2025 en per 30 september 2026. Deze bedragen 125,9 respectievelijk 131,1 procent. Dit levert een procentueel verschil van 4,13026 op. Afronding ingevolge de wet op tienden van een procent met afronding van de vijf naar beneden, overeenkomstig artikel 402a lid 4 Boek 1 BW, betekent een verhoging van de alimentaties per 1 januari 2027 met 4,1%.

Percentages, geldend voor de jaren tot 1975

Al naar gelang het jaar van vaststelling (1973, 1972, 1971 of 1970 of eerder), bedroeg het percentage van de op 1 januari 1974 ingegane verhoging: 12, 23, 40 en 54.

Percentage, geldend voor de jaren 1975 tot en met 2027

1975: 16
1976: 13
1977: 7
1978: 8
1979: 6
1980: 6
1981: 4
1982: 3
1 april 1983 – 31 december 1983: 6,4
1984: –
1985: 0,5
1986: 1,1
1987: 1,3
1988: 0,5
1989: 1
1990: 1,6
1991: 3,2
1992: 3,7
2002: 4,6
2003: 3,9
2004: 2,5
2005: 1,1
2006: 0,9
2007: 1,8
2008: 2,2
2009: 3,9
2010: 2,3
2011: 0,9
2012: 1,3
2013: 1,7
2014: 0,9
2015: 0,8
2016: 1,3
2017: 2,1
2018: 1,5
2019: 2

[1] Artikel 1 van het Besluit van 28 september 1992, houdende begripsomschrijving van het indexcijfer der lonen (Stb. 1992, 507) bepaalt: "Onder indexcijfer der lonen, bedoeld in artikel 402a van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek, wordt verstaan het indexcijfer van cao-lonen per maand, inclusief bijzondere beloningen, zoals dat wordt berekend voor het Centraal Bureau voor de Statistiek naar de stand op de laatste werkdag van elke kalendermaand en voor de eerste maal, al dan niet voorlopig, wordt bekendgemaakt door het Centraal Bureau voor de Statistiek."

1993: 4,2
1994: 2,5
1995: 1,3
1996: 1,1
1997: 1,7
1998: 2,3
1999: 3,3
2000: 2,5
2001: 3,3
2020: 2,5
2021: 3
2022: 1,9
2023: 3,4
2024: 6,2
2025: 6,5
2026: 4,6
2027: 4,1

Deze percentages gelden voor de alimentaties die in het jaar voorafgaande aan het jaar waarvoor het percentage is vastgesteld, bestonden, zijn vastgesteld of gewijzigd. Onder 'vaststellen of wijzigen' vallen ook de wijzigingen die door voorafgaande indexering(en) tot stand zijn gekomen.

Uitzondering op de regel

In één geval geldt de wettelijke indexering in het geheel niet. Als vóór 1 januari 1973 de hoogte van de bedragen in de rechterlijke uitspraak of in de overeenkomst mede afhankelijk is gesteld van de ontwikkeling van het peil van het inkomen, de lonen of de prijzen, worden deze bedragen niet van rechtswege verhoogd met de vastgestelde percentages. Voor deze alimentatiebedragen blijft dan van kracht wat de rechter heeft bepaald of wat in de overeenkomst staat.

Uitsluiting van de indexering

Bij alimentaties die zijn vastgesteld na de inwerkingtreding van de wet (vanaf 1 januari 1973) kan men afwijken van de algemene indexeringsregeling. Er kunnen redenen zijn om niet mee te doen aan de aanpassing van rechtswege van de alimentatie en om liever vaste bedragen aan te houden. Indien de alimentatieplichtige bijvoorbeeld moet leven van een vast inkomen dat niet meegaat met het loon- en prijspeil, kan automatische stijging van de alimentatie voor betrokkene bezwaarlijk zijn. Men kan dan bij overeenkomst de indexering van rechtswege uitsluiten. Ook kan elk van beide partijen aan de rechter vragen die indexering uit te sluiten. Men kan de wettelijke indexering geheel of voor een bepaalde tijd uitsluiten, bijvoorbeeld voor één jaar.
Er kan daarvoor reden zijn als de alimentatie aan het eind van het jaar werd vastgesteld en bijvoorbeeld als de alimentatieplichtige niet op korte termijn op inkomensverhoging kan rekenen.

In artikel 402a van Boek 1 BW is uitdrukkelijk vastgelegd dat de rechter die de wettelijke indexering uitsluit, daarbij tevens kan bepalen dat de alimentatie op een andere wijze dan door de wettelijke indexering zal worden aangepast. De rechter kan hiertoe overgaan op verzoek van de onderhoudsplichtige of de onderhoudsgerechtigde, maar ook 'ambtshalve', dat wil zeggen zonder dat hij daartoe formeel is verzocht. Aldus kan de rechter de wijziging van de alimentatie bijvoorbeeld koppelen aan de ontwikkelingen van het inkomen van de alimentatieplichtige of aan een prijsindexcijfer, dus een zogenaamde 'aanpassing op maat' bewerkstelligen. Dit kunnen partijen ook zelf in een overeenkomst vastleggen. In dat geval is de gang naar de rechter niet nodig.

Indien de rechter een 'aanpassing op maat' geeft, kan hij op verzoek tevens een regeling vaststellen omtrent de wijze en tijdstippen waarop de onderhoudsplichtige aan de onderhoudsgerechtigde gegevens dient te verschaffen ten behoeve van de aanpassing. Een dergelijke 'informatieregeling' kan eventueel ook later nog aan de rechter worden gevraagd. Ook kan een door de rechter vastgestelde informatieregeling op verzoek alsnog door de rechter worden gewijzigd.

Mocht uitsluiting van de wettelijke indexering, bijvoorbeeld na verloop van tijd, onbillijke verschillen te zien geven met de algemene regeling, dan kan men de rechter verzoeken de uitsluiting ongedaan te maken. Indien de rechter dit verzoekt toewijst, gaat de algemene regeling gelden. Indien de rechter tevens een 'aanpassing op maat' had vastgesteld, zal de uitsluiting van de wettelijke indexering ook op andere gronden dan die genoemd in artikel 401 van Boek 1 BW ongedaan kunnen worden gemaakt. Bijvoorbeeld indien gebleken is dat de regeling van aanpassing van de onderhoudsbijdrage overeenkomstig het individuele inkomen van de alimentatieplichtige tussen betrokkenen niet bevredigend functioneert.

Beroep op de rechter

De wettelijke indexering van alimentaties volgt de algemene ontwikkeling van het loonpeil. De individuele omstandigheden kunnen echter sterk afwijken van die algemene ontwikkeling. In zo'n

geval kan men een beroep op de rechter doen om een vroegere rechterlijke uitspraak of een alimentatieovereenkomst aan te passen aan de gewijzigde omstandigheden. Uiteraard blijft het altijd mogelijk met de alimentatiegerechtigde een regeling te treffen. De gang naar de rechter is dan niet altijd noodzakelijk. In de gevallen, waarin men voor uitkeringen van levensonderhoud een beroep op de rechter doet, is de hulp van een advocaat noodzakelijk.

De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,
K.T. van Bruggen